

การเลื่อนฐานะทางสังคม

ในสังคมต่าง ๆ ที่ยึดฐานะเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง จะต้องมีลักษณะของการแบ่งงานและจัดลักษณะของงานออกเป็นลำดับทั้งความสูงต่ำของเกียรติยศ และสิทธิพิเศษ ฐานะตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของสังคมเป็นส่วนรวมมักจะถูกจัดไว้ในลำดับสูง ฐานะตำแหน่งที่พอใจในเวลาจำกัดและกะปรายเป็นเวลานานและไร้ความสามารถพิเศษ ความเจริญฉลาดและสติปัญญา มักจะลำดับถัดลงมา จำนวนคนที่อยู่ในระดับดังกล่าวนี้มักจะมีเป็นส่วนน้อยในสังคม ส่วนใหญ่จะเห็นประการที่น้อยคนต่ำลงมาคือบุคคลที่ประกอบอาชีพที่พอใจในกำลังกายและแรงงานทุกชนิด โดยได้ส่วนคอมแทนน้อย มีสิทธิพิเศษน้อยกว่าพวกแรก ๆ

ในระหว่างชีวิตของตัวบุคคลที่เลื่อน ความเปลี่ยนแปลงในค่าอาชีพ ไม่ว่าจะ เป็นไปในแนวสูงขึ้นด้วยเกียรติและสถานะทางสังคม หรือค่าของก็ตาม จะเป็นธรรมดาที่เห็นการเลื่อนฐานะทางสังคมของบุคคลได้ เพราะบุคคลที่มีฐานะทางอาชีพสูงขึ้น มักพยายามที่จะเลื่อนฐานะทางสังคมด้วย และขณะเดียวกันผู้ที่เปลี่ยนอาชีพไปในทางต่ำลง ก็พยายามที่จะรักษาระดับฐานะเดิมในสังคมไว้ ทั้งนี้ในหลายสังคมจะพบลักษณะของสถานะทางอาชีพที่ติดกับเสียบอก เช่นสถานะทางอาชีพสูงแก่สถานะทางสังคมต่ำ เพราะภูมิหลังของครอบครัวแตกต่างจากฐานะทางอาชีพในปัจจุบัน

เมื่อมาพิจารณาถึงสถานะทางอาชีพของสังคม โดยหลักทั่วไป

อาชีพที่ไม่ใช่กำลังกาย มักจะมีสถานะทางสังคมสูงกว่าอาชีพที่ใช่กำลังกายทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าจะเป็นอาชีพที่ไม่ใช่กำลังกายที่มีความชำนาญพิเศษก็ตาม

อาชีพหรือตำแหน่งงานหนึ่งใด ๆ มักจะมีรายได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพที่ทำงานโดยใช้กำลังกาย

อาชีพที่ไม่ใช่กำลังกาย ส่วนมากจำเป็นต้องมีการศึกษาสูงกว่าอาชีพที่ใช่กำลังกาย

การเลื่อนฐานะทางสังคมในชั่วอายุ

การที่คนคนหนึ่งเปลี่ยนแปลงหรือเลื่อนฐานะทางค่าอาชีพ ในระหว่างอายุของตัวบุคคล

เรือใบใหม่ จะเปรียบเทียบค่าชีพปัจจุบันและอัตราเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้ อายุ ๒๕ ปี ของหัวหน้าครัวเรือนชาย ลักษณะทางอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนเมื่ออายุ ๒๕ ปีดังนี้

ประเภทของกลุ่มอาชีพ	จำนวนร้อยละ
กลุ่มที่ ๑	๐.๓ (๔)
กลุ่มที่ ๒	๓.๔ (๔๕)
กลุ่มที่ ๓	๓.๔ (๕๑)
กลุ่มที่ ๔	๖๐.๕ (๘๐๖)
กลุ่มที่ ๕	๒.๑ (๒๘)
กลุ่มที่ ๖	๓.๔ (๔๕)
กลุ่มอาชีพอื่น	๒๖.๔ (๓๕๖)
รวม	๑๐๐.๐ (๑๓๖๓)

หัวหน้าครัวเรือนชายส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม คือร้อยละ ๖๐.๕ รองลงไปคือผู้เป็นเจ้าของที่ดิน ๖, ๓ และ ๒ ก็ร้อยละ ๓.๔, ๓.๔ และ ๓.๔ ตามลำดับ หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีถึงร้อยละ ๒๖.๔ เพราะมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวนมากที่เป็นนักธุรกิจ ทหารเกณฑ์ หรือว่างงาน เป็นต้น

เพื่อเปรียบเทียบอาชีพปัจจุบันกับอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี ของหัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้ เพื่อที่จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงฐานะทางอาชีพ ปรากฏว่าในจำนวนหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเกษตรกรในปัจจุบัน ๕๕๕ คนนั้น ร้อยละ ๓๔.๔ มีอาชีพเกษตรกรรมเช่นเดียวกับเมื่ออายุ ๒๕ ปี ผู้ที่เป็นข้าราชการผู้นอบหรือครู และพ่อค้า มีอัตราส่วนเท่ากัน คือประมาณร้อยละ ๑.๖ ร้อยละ ๓.๓ เป็นผู้มีอาชีพที่คงไว้ถ่วงถ่วง ไม่หัวหน้าครัวเรือนที่มีอาชีพกลุ่มที่ ๑ คือผู้ปฏิบัติงานโดยไร้วิชาชีพเลย แสดงว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเกษตรกรเมื่ออายุ ๒๕ ปีนี้ ส่วนใหญ่ก็ยังคงประกอบอาชีพเดิมในปัจจุบัน

สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีอาชีพที่ไม่ใช่ถ่วงถ่วง หัวหน้าครัวเรือนที่ปัจจุบันเป็นข้าราชการผู้นอบและครูนั้น เพียงร้อยละ ๕ เท่านั้นที่เป็นเกษตรกรเมื่ออายุ ๒๕ ปี ร้อยละ ๕๑.๔ มีอาชีพเดิมคือเป็นข้าราชการและครู สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นพ่อค้านั้น ร้อยละ ๓๓.๓ มีอาชีพเหมือน

ตารางที่ ๔ จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน และอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนเมื่ออายุ ๒๕ ปี

อาชีพปัจจุบันของ หัวหน้าครัวเรือน	อาชีพของหัวหน้าครัวเรือนเมื่ออายุ ๒๕ ปี								จำนวน ตัวอย่าง
	ผู้ปฏิบัติงาน โดยอิสระอาชีพ	ราชการ ผู้ขอ	ทนาย	เกษตรกร	ผู้ปฏิบัติงาน โดยอิสระกำลัง กายที่มีฝีมือ	ผู้ปฏิบัติงาน โดยอิสระกำลัง กายไร้ฝีมือ	อาชีพอื่น ๆ	รวม	
ผู้ปฏิบัติงานโดยอิสระ ราชการ	-	-	-	-	-	๕๐.๐	๒๐.๐	๑๐๐.๐	๕
ข้าราชการผู้ขอ	๑.๕	๕๑.๘	๕.๕	๕.๕	๑.๕	๓.๕	๓๕.๓	๑๐๐.๐	๒๓
ทนาย	๑.๓	๕.๑	๓๓.๓	๑๘.๒	๕.๑	๑๓.๒	๑๘.๒	๑๐๐.๐	๕๕
เกษตรกร	-	๑.๓	๖.๓	๓๕.๕	๐.๓	๒.๒	๑๕.๓	๑๐๐.๐	๕๕๕
ผู้ปฏิบัติงานโดยอิสระ กำลังกายที่มีฝีมือ	-	๓.๑	๓.๑	๓.๑	๓๒.๒	๑๓.๕	๒๘.๒	๑๐๐.๐	๒๘
ผู้ปฏิบัติงานโดยอิสระ กำลังกายไร้ฝีมือ	-	-	๕.๕	๒๑.๕	๒.๕	๕๕.๕	๒๒.๓	๑๐๐.๐	๑๐๓
อาชีพอื่น ๆ	๒.๕	๓.๒	๒.๐	๕๓.๑	๑.๒	๒.๐	๒๕.๑	๑๐๐.๐	๕๓
รวม	๐.๓	๓.๕	๓.๕	๒๑.๒	๒.๑	๓.๕	๒๑.๒	๑๐๐.๐	๑๓๐๕

เมื่ออายุ ๒๕ ปี ร้อยละ ๑๘.๒ เป็นเกษตรกร และประมาณร้อยละ ๑๘ เป็นผู้มีปฏิบัติงานโดยใช้กำลังกาย แสดงว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ปฏิบัติงานโดยไม่ใช้กำลังกายในปัจจุบันนี้เห็น มีแนวโน้มของการเลื่อนฐานะทางอาชีพสูงขึ้นจากเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้ อายุ ๒๕ ปีเล็กน้อย

ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่ปฏิบัติงานโดยใช้กำลังกายในปัจจุบันนี้เห็น ไม่แสดงว่ามีการเลื่อนฐานะทางอาชีพอย่างชัดเจนเท่าใดนัก กล่าวคือหัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้เมื่ออายุ ๒๕ ปี ส่วนใหญ่ก็ประกอบอาชีพที่ใช้กำลังกายเช่นกัน

การศึกษาถึงการเลื่อนฐานะทางอาชีพโดยการเปรียบเทียบอาชีพปัจจุบันกับอาชีพเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้ อายุ ๒๕ ปีนั้น เนื่องจากคนอายุ ๒๕ ปีเห็นเป็นระยะที่เริ่มประกอบอาชีพแล้ว เพราะไคยามาร่วงเวลาที่ไร่วิธีหนึ่งข้อและการเปลี่ยนแปลงทาง ๆ ของวัยหนุ่มมาตลอด อาจะถือได้ว่าอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปีเป็นอาชีพแรกก็ได้ ตารางที่ ๕ แสดงการเปรียบเทียบอาชีพปัจจุบันของหัวหน้าครัวเรือนกับอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี ปรากฏว่าร้อยละ ๕๕.๒ ของหัวหน้าครัวเรือนมีอาชีพปัจจุบันเหมือนกับอาชีพเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้ อายุ ๒๕ ปี ร้อยละ ๔.๘ มีอาชีพปัจจุบันสูงกว่าอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี ร้อยละ ๒.๙ มีอาชีพปัจจุบันต่ำกว่าอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี แสดงว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เห็นไม่หอยจะมีการเลื่อนฐานะทางอาชีพมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง เมื่ออายุ ๒๕ ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเหมือนเดิม มีงานที่เหลือคือ ๑๗๖ คน จากจำนวนหัวหน้าครัวเรือนทั้งหมด ๘๖๓ คนเห็น เป็นผู้มีการเปลี่ยนอาชีพ และในจำนวนนี้เกือบครึ่งกึ่งครึ่งเปลี่ยนอาชีพทั้งในทางสูงขึ้นและต่ำลงจากฐานะทางอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี

หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเหมือนเดิมคืออาชีพเกษตรกร เพราะในจำนวนเกษตรกร ๗๖๐ คนเห็น ๗๑๔ คนหรือร้อยละ ๙๒.๘ ก็ประกอบอาชีพเกษตรกรเมื่ออายุ ๒๕ ปี เห็นว่าอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่มีความคงที่มากที่สุด อาชีพที่เห็นว่ามีความคงที่รองลงมาคือ ข้าราชการชั้นผู้น้อยหรือครู และอาชีพที่ปฏิบัติงานใช้กำลังกายไร่วิธีอื่น หัวหน้าครัวเรือนที่เห็นปฏิบัติงานที่ไร่วิธีอาชีพ ข้าราชการชั้นผู้น้อยหรือครู และอาชีพค้าขายซึ่งเป็นอาชีพที่มิได้ใช้กำลังกายนั้น มีแนวโน้มของการเลื่อนฐานะทางอาชีพสูงขึ้นจากเมื่ออายุ ๒๕ ปี กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติงานที่ไร่วิธีอาชีพจำนวน ๒ คนเห็น มีอาชีพปัจจุบันสูงกว่าอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปีทั้ง ๒ คน ข้าราชการชั้นผู้น้อยหรือครูในปัจจุบันก็เป็นผู้ทรงฐานะทาง

อาชีพสูงกว่าเมื่ออายุ ๒๕ ปีร้อยละ ๓๙.๑ หรือการร้อยละ ๔๕.๘ แห่งทั้ง ๒ กลุ่มอาชีพเดิมมีอัตราส่วนของผู้นิยมฐานะทางอาชีพต่ำลงร้อยละ ๒.๓ และ ๘.๓ ตามลำดับ หัวหนากวีว เรือนหีเป็นแรงงานกึ่งฝีมือเมื่อร้อยละ ๒๕ เดือนฐานะทางอาชีพสูงกว่าอาชีพเดิมเมื่ออายุ ๒๕ ปี ร้อยละ ๓๐ เดือนฐานะทางอาชีพต่ำกว่าอาชีพเดิม สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่โชก้าลังกายไร้ฝีมือใหม่มีผู้ที่มีฐานะทางอาชีพสูงขึ้นจากอาชีพเดิมเมื่ออายุ ๒๕ ปีโดยร้อยละ ๓๙.๒ มีฐานะทางอาชีพต่ำลง

ตารางที่ ๕ จำนวนร้อยละของหัวหนากวีว เรือน ห้าแยกตามอาชีพปัจจุบันและการ เปรียบเทียบอาชีพปัจจุบันกับอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี

อาชีพปัจจุบันของหัวหนากวีว เรือน	เปรียบเทียบอาชีพปัจจุบันของหัวหนากวีว เรือนกับอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี				จำนวนหัวหนาก
	อาชีพปัจจุบันสูงกว่าอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี	อาชีพปัจจุบันเท่ากับอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี	อาชีพปัจจุบันต่ำกว่าอายุเมื่อ ๒๕ ปี	รวม	
ผู้ปฏิบัติงานที่โชก้าลังกาย	๑๐๐.๐	—	—	๑๐๐.๐	๒
ข้าราชการชั้นผู้น้อยหรือครู	๓๘.๑	๖๓.๖	๒.๓	๑๐๐.๐	๔๘
การขาย	๔๕.๔	๔๕.๔	๘.๓	๑๐๐.๐	๔๘
เกษตรกรรม	๔.๖	๘๖.๙	๓.๑	๑๐๐.๐	๙๖๐
ผู้ปฏิบัติงานที่โชก้าลังกายกึ่งฝีมือ	๒๕.๐	๔๕.๐	๓๐.๐	๑๐๐.๐	๒๐
ผู้ปฏิบัติงานที่โชก้าลังกายไร้ฝีมือ	—	๖๐.๘	๓๘.๒	๑๐๐.๐	๙๘
รวม	๙.๘	๔๕.๖	๖.๘	๑๐๐.๐	๙๖๓

กล่าวโดยสรุปแล้ว หัวหนากวีว เรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นผู้นิยมความคงที่มากที่สุด หัวหนากวีว เรือนที่ประกอบอาชีพค้าปลีกโชก้าลังกายใหม่ไม่มองการเลื่อนฐานะทางอาชีพสูงขึ้น และ

หัวหน้ากรวย เรือนที่ประกอบด้วยเท้าที่กำลึงกายมีแนวโน้มของการเลื่อนฐานะทางอากาศทำลง

เมื่อพิจารณาความแตกต่างเริ่มที่หัวหน้ากรวยเรือนกลุ่มอายุต่าง ๆ (ตารางที่ ๑๐) พบว่า หัวหน้ากรวย เรือนส่วนใหญ่มีอากาศเกี่ยวข้องกับตนเองเมื่ออายุ ๒๕ ปีในทุกกลุ่มอายุ กลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ มี อัตราส่วนของพื้นที่ประกอบอากาศเดียวกับเมื่อเริ่มต้นประกอบอากาศสูงที่สุด รองลงไปคือกลุ่มอายุ ๕๐ ปี ขึ้นไป และกลุ่มอายุ ๓๐ - ๔๙ คือร้อยละ ๕๖.๖, ๕๕.๖ และ ๕๔.๐ ตามลำดับ แสดงว่าหัวหน้ากรวย เรือนที่อายุยังน้อยอยู่นี้ ยังไม่เปลี่ยนอากาศ และในขณะเดียวกันยังมีโอกาสน้อยในการเปลี่ยนเอาที่พจาก อากาศเดิมเมื่อตนเองอายุ ๒๕ ปี

ผลปรากฏเช่นเดียวกันว่า หัวหน้ากรวย เรือนที่ประกอบด้วยเท้าที่กำลึงกายในปัจจุบันนี้แนวโน้มของการเลื่อนฐานะสูงขึ้นจากอากาศเดิมเมื่ออายุ ๒๕ ปี แต่จะเห็นเหมือนกันในทุกกลุ่มอายุ พบ แก่หัวหน้ากรวย เรือนที่ประกอบด้วยเท้ากำลึงกาย ในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ ซึ่งมีแนวโน้มของการเลื่อนฐานะทาง อากาศทำลง

โดยภาพเองเดียวกัน หัวหน้ากรวย เรือนที่ประกอบด้วยเท้าที่กำลึงกายก็มีแนวโน้มของการเลื่อน ฐานะทำลงจากอากาศเดิมเมื่ออายุ ๒๕ ปีในสองกลุ่มอายุหลัง ส่วนในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ ปีนี้ปรากฏ ผลว่า หัวหน้ากรวย เรือนเหล่านี้กลับมีแนวโน้มที่จะเลื่อนฐานะสูงขึ้นเช่นกัน

ตารางที่ ๑๑ จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอาชีพปัจจุบัน และการเปรียบเทียบอาชีพปัจจุบัน กับอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี

อาชีพปัจจุบันของหัวหน้าครัวเรือน	อายุและอาชีพปัจจุบันที่เปรียบเทียบกับอาชีพเมื่ออายุ ๒๕ ปี											
	๒๕ - ๒๘				๓๐ - ๔๕				๕๐ +			
	สูงกว่า	เหมือนกัน	ต่ำกว่า	รวม	สูงกว่า	เหมือนกัน	ต่ำกว่า	รวม	สูงกว่า	เหมือนกัน	ต่ำกว่า	รวม
อาชีพผู้ปฏิบัติงานโดยไม่ใช่ วิชาชีพ	-	-	-	-	* ^ก	-	-	* ^ก	* ^ก	-	-	* ^ก
ข้าราชการชั้นผู้น้อย	-	* ^ก	-	* ^ก	๒๘.๘	๓๐.๖	-	๑๐๐.๐ (๓๘)	๕๐.๐	๓๐.๐	๒๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๐)
กาชวย	-	* ^ก	* ^ก	* ^ก	๓๓.๓	๕๐.๐	๖.๗	๑๐๐.๐ (๓๐)	๓๓.๓	๖๖.๗	-	๑๐๐.๐ (๖)
เกษตรกร	๑๐.๓	๕๘.๗	-	๑๐๐.๐ (๗๖)	๓.๖	๕๘.๐	๖.๘	๑๐๐.๐ (๕๖๓)	๕.๑	๕๕.๐	๑.๕	๑๐๐.๐ (๒๑๗)
ผู้ปฏิบัติงานโดยใช่กำลังถึงฝีมือ	* ^ก	* ^ก	-	* ^ก	๑๖.๗	๓๘.๕	๔๔.๘	๑๐๐.๐ (๑๘)	๕๖.๘	๑๘.๖	๒๖.๕	๑๐๐.๐ (๗)
ผู้ปฏิบัติงานโดยใช่กำลังที่ไม่ มีฝีมือ	๒๖.๓	๓๖.๗	-	๑๐๐.๐ (๑๑)	-	๕๐.๗	๕๕.๓	๑๐๐.๐ (๒๗)	-	๕๐.๐	๖๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๕)
รวม	๓.๓	๕๓.๖	๑.๑	๑๐๐.๐ (๕๘)	๖.๕	๕๕.๐	๕.๑	๑๐๐.๐ (๖๑๕)	๗.๘	๕๕.๖	๗.๐	๑๐๐.๐ (๖๕๖)

*^ก จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า ๕ ราย

การเลือกฐานะทางสังคมระหว่างตัวอักษ

จากกรณีศึกษาในที่ต่าง ๆ พบว่า การเลือกฐานะทางอาชีพของบุคคลใด ๆ นั้นขึ้นอยู่กับเนื้อหาของอาชีพของบิดา กล่าวคือ โอกาสในการเลือกฐานะของบุคคลจะมีมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับลักษณะการถ่ายทอดทางอาชีพจากบิดาไปสู่บุตร, รวมทั้งภูมิหลังของสถานภาพทางสังคมของบิดาหรือครอบครัวอีกด้วย ในสังคมตะวันตกสมัยนี้ อาชีพบิดาเป็นตัวกำหนดที่บุตรจะเข้าทำงานกลางหรืออาชีพของบุตร หรือจะกล่าวว่าการสืบทอดทางอาชีพจากบิดาไปสู่บุตรนั้นโดยตรง^{๕๑} วิธีการศึกษาการเลือกฐานะกลางสังคมระหว่างตัวอายุโดยการเปรียบเทียบอาชีพของบิดาและบุตรนั้น ควรจะทำการเปรียบเทียบอาชีพระหว่างบิดาที่อายุเท่าบุตรในปัจจุบัน แต่ลักษณะร่องรอยและการลงรหัสของการศึกษานี้ ทำให้เปรียบเทียบได้ แต่อาบุบุตรในกลุ่มอายุต่าง ๆ และอาชีพบิดาในปัจจุบันนี้เท่านั้น

ตารางที่ ๑๑ เป็นการเปรียบเทียบระหว่างอาชีพปัจจุบันของหัวหน้าครัวเรือนชายและอาชีพของบิดา ปรากฏว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเกษตรกรมีอัตราส่วนของลูกที่เป็นเกษตรกรสูงที่สุด มีร้อยละ ๗๖.๘ ร้อยละ ๑๐.๖, ๖.๑, ๑๐.๖ และ ๑๐.๕ มีบิดาเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย พ่อค้า แรงงานกึ่งฝีมือ และแรงงานไม่มีฝีมือตามลำดับ แสดงว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเหมือนบิดา

หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพที่ไร้วิชาชีพ หรือเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย หรือเป็นพ่อค้า ส่วนแล้วมีบิดาซึ่งมีฐานะทางอาชีพต่ำกว่าตนเองทั้งสิ้น กล่าวคือ แต่ละกลุ่มอาชีพมีอัตราส่วนของบิดาซึ่งประกอบอาชีพเกี่ยวกับตนเอง ร้อยละ ๒๐.๐, ๑๘.๗ และ ๒๕.๘ ตามลำดับ นอกเหนือไปจากนี้แล้วเป็นลูกที่ประกอบอาชีพหรือมีค่าต่ำกว่าตนเอง เข้ารับหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพชั้นสูง งานที่ไร้อำนาจทางกึ่งฝีมือและไม่เกี่ยวข้องกัน เป็นกลุ่มอาชีพที่มีความแตกต่างระหว่างอาชีพของตนเองกับบิดามากที่สุด ทั้งสองกลุ่มอาชีพมีอัตราส่วนของบิดาที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับตนเองเพียงร้อยละ ๒.๘ และ ๒.๕ ตามลำดับ ส่วนที่เหลือล้วนเป็นลูกที่มีฐานะทางอาชีพสูงกว่าตนเองทั้งสิ้น เป็นที่น่าสนใจยิ่งกว่าทุกกลุ่มอาชีพที่กล่าวถึงของบิดาที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ไม่สำคัญาร้อยละ ๒๐ ทั้งสิ้น โดยเฉพาะหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพ

^{๕๑} Sorokin, loc.cit., p.418

ตารางที่ ๑๑ จำนวนรอบตะของหัวหน้าครัวเรือนชาย จำแนกตามอาชีพปัจจุบันของหัวหน้าครัวเรือน และอาชีพเดิม

อาชีพปัจจุบันของ หัวหน้าครัวเรือน	อาชีพเดิมหัวหน้าครัวเรือน							รวม	จำนวน ตัวอย่าง
	อาชีพที่ ไว้อาชีพ	ข้าราชการ ชั้นผู้น้อย	กษัตริย์	เกษตรกร	ปฏิบัติงานที่ ไร่อ่างกาย กิ่งไม้	ปฏิบัติงาน ที่ของไร่อ่างกาย ในไม้	อาชีพ อื่น ๆ		
อาชีพที่ไว้อาชีพ	๒๐.๐	-	-	๒๐.๐	-	-	๒๐.๐	๑๐๐.๐	๕
ข้าราชการชั้นผู้น้อย	-	๑๘.๘	-	๔๕.๖	๒.๘	๑.๕	๓๕.๓	๑๐๐.๐	๒๘
กษัตริย์	-	-	๒๘.๘	๓๕.๑	(๒)	-	๓๕.๑	๑๐๐.๐	๕๘
เกษตรกร	-	๐.๖	๑.๐	๓๖.๘	๐.๖	๐.๕	๒๘.๘	๑๐๐.๐	๘๘๐
ปฏิบัติงานที่ไร่อ่างกาย กิ่งไม้	-	๑๐.๓	๑๓.๘	๓๕.๕	๒.๘	๓.๕	๓๑.๐	๑๐๐.๐	๖๘
ปฏิบัติงานที่ไร่อ่างกาย ในไม้	-	๒.๘	๑.๕	๕๓.๘	๐.๕	๒.๕	๓๘.๒	๑๐๐.๐	๑๐๘
อาชีพอื่น ๆ	-	๒.๘	๒.๘	๕๕.๑	๒.๘	๒.๘	๓๑.๓	๑๐๐.๐	๘๓
รวม	๐.๑	๑.๘	๒.๖	๒๖.๐	๑.๐	๑.๒	๒๗.๓	๑๐๐.๐	๑๓๘๐

ที่ชาวอาชีพ มีถึงร้อยละ ๒๐ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะบิดาของหัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้ได้เลิกทำงานเพราะอายุมากแล้วก็ได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีอัตราส่วนของผู้นับอาชีพเหมือนบิดามากที่สุด รองลงไปคือหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพที่ได้ใช้กำลังกาย และอาชีพที่ใช้กำลังกายควบคู่กัน หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพที่ได้ใช้กำลังกายส่วนใหญ่มีบิดาที่ฐานะทางอาชีพต่ำกว่าตน ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพที่ใช้กำลังกายส่วนใหญ่มีบิดาที่ฐานะทางอาชีพสูงกว่าตน

ตารางที่ ๑๒ จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสถานอาชีพปัจจุบันและการเปรียบเทียบอาชีพปัจจุบันกับอาชีพของบิดา

อาชีพปัจจุบันของหัวหน้าครัวเรือน	เปรียบเทียบอาชีพปัจจุบันของหัวหน้าครัวเรือนกับอาชีพบิดา			รวม	จำนวนตัวอย่าง
	อาชีพหัวหน้าครัวเรือนสูงกว่าอาชีพบิดา	อาชีพหัวหน้าครัวเรือนเหมือนกับอาชีพบิดา	อาชีพหัวหน้าครัวเรือนต่ำกว่าบิดา		
ผู้นับถึงงานที่ใช้วิชาชีพ	๐.๐	๐.๐	—	๐.๐	๒
ข้าราชการชั้นผู้น้อย	๓๖.๓	๒๖.๓	—	๑๐๐.๐	๔๔
ศาลา	๕๒.๕	๕๓.๖	—	๑๐๐.๐	๓๔
เกษตรกรรม	๑.๕	๕๖.๕	๒.๑	๑๐๐.๐	๓๕๔
ผู้นับถึงงานที่ใช้กำลังกาย กึ่งฝีมือ	๓๔.๕	๒.๕	๕๔.๖	๑๐๐.๐	๒๕
ผู้นับถึงงานที่ใช้กำลังกาย ไม่ฝีมือ	—	๕.๕	๕๐.๖	๑๐๐.๐	๓๐
รวม	๓.๕	๔๖.๐	๑๐.๕	๑๐๐.๐	๕๖๐

๐.๐ หมายความว่าน้อยกว่า ๕ ราย

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทางอายุของบุตรและบิดาจากตารางที่ ๑๒ พบว่าร้อยละ ๕๖.๐ ของหัวหน้าครัวเรือนมีอายุที่ปัจจุบันเหมือนกับของบิดา ร้อยละ ๓.๕ มีอายุสูงกว่าบิดาร้อยละ ๑๐.๕ มีอายุต่ำกว่าบิดา เมื่อพิจารณาในอาชีพและกลุ่ม ปรากฏว่าอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีความคงที่มากที่สุด กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมยังคงมีอัตราส่วนของคู่ที่มีอายุใกล้เคียงกับบิดาสูงสุด ก็ร้อยละ ๕๖.๕ รองลงไปคือกลุ่มอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่ใช้ชีวิตชีพ และค้าขายตามลำดับ เป็นที่น่าสนใจ ที่ว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่กำลังภายในไม่มีคู่ที่มีอายุต่ำกว่าบิดาเลย ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่กำลังภายใน ส่วนใหญ่มีฐานะทางอาชีพต่ำกว่าบิดา

เมื่อพิจารณาความแตกต่างอายุในหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มอายุต่าง ๆ (ตารางที่ ๑๓) พบว่าร้อยละ ๔๓ หัวหน้าครัวเรือนอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี มีอาชีพเหมือนกับอาชีพบิดา ร้อยละ ๔.๕ และ ๑๒.๕ มีอาชีพสูงกว่าและต่ำกว่าบิดาตามลำดับ ร้อยละ ๕๕.๓ ของหัวหน้าครัวเรือนอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปมีอาชีพเหมือนกับบิดาเช่นกัน สำหรับในจำนวนหัวหน้าครัวเรือนอายุ ๓๐ - ๔๙ ปีนี้ มีอัตราส่วนของคู่ที่มีอาชีพเหมือนกับบิดาเพียงร้อยละ ๒๕.๑ แสดงว่าหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในกลุ่มอายุกลางคนนั้นมีแนวโน้มของการเลื่อนฐานะทางสังคมมากกว่า ไม่วางจะเป็นไปในทางสูงหรือต่ำ หัวหน้าครัวเรือนอายุ ๑๕ - ๒๔ และ ๕๐ ปีขึ้นไปล้วนมีอัตราส่วนของคู่ที่ประกอบอาชีพเดิมของบิดาสูงทั้งสิ้น ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าหัวหน้าครัวเรือนอายุ ๓๐ - ๔๙ ปีนี้เป็นระยะที่กำลังตั้งหลักฐาน เพราะฉะนั้นจะเลือกอาชีพที่ดีที่สุดแนวโน้มในการเปลี่ยนอาชีพจึงมีสูงกว่า ซึ่งตรงกันข้ามกับหัวหน้าครัวเรือนที่อายุยังน้อยหรือเป็นผู้สูงอายุแล้ว ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเริ่มคนทำงานหรือทำมานานแล้วจนไม่ต้องการเปลี่ยนแปลง

ผลของการศึกษานี้ปรากฏเป็นแนวเดียวกันว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่กำลังภายใน มีอัตราส่วนของการมีอาชีพเท่ากันหรือสูงกว่าอาชีพของบิดา สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพที่ใกล้เคียงกับบิดา ปรากฏว่า มีอัตราส่วนของการมีอาชีพเท่ากันหรือสูงกว่าอาชีพบิดา

อาชีพปัจจุบันของ หัวหน้าครัวเรือน	อายุและอาชีพปัจจุบันที่เปรียบเทียบกับอาชีพเดิม											
	๑๕ - ๒๕				๓๐ - ๔๕				๕๐ +			
	สูงกว่า บิดา	เหมือน กับบิดา	ต่ำกว่า บิดา	รวม	สูงกว่า บิดา	เหมือน กับบิดา	ต่ำกว่า บิดา	รวม	สูงกว่า บิดา	เหมือน กับบิดา	ต่ำกว่า บิดา	รวม
ผู้ปฏิบัติงานโดยอิสระ วิสาหกิจ	-	-	-	-	๕๐.๐	๕๐.๐	-	๑๐๐.๐ (๒)	-	-	-	-
ข้าราชการระดับอุป	๓๓.๓	๖๖.๗	-	๑๐๐.๐ (๓)	๙๗.๘	๒๒.๒	-	๑๐๐.๐ (๓๖)	๑๐๐.๐	-	-	๑๐๐.๐ (๕)
ควาชาย	๕๐.๐	๕๐.๐	-	๑๐๐.๐ (๖)	๕๖.๒	๔๓.๘	-	๑๐๐.๐ (๖๖)	๘๑.๘	๑๘.๒	-	๑๐๐.๐ (๑๑)
เกษตรกร	๓.๓	๙๖.๗	๑.๑	๑๐๐.๐ (๙๖)	๑.๖	๙๘.๔	๒.๕	๑๐๐.๐ (๙๓)	๐.๕	๙๗.๗	๑.๘	๑๐๐.๐ (๒๑๓)
ผู้ปฏิบัติงานที่ไร่อำลิ่ง กำลังกึ่งฝีมือ	-	-	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๓)	๖.๗	๑๓.๓	๘๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๕)	-	-	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๒)
ผู้ปฏิบัติงานที่ไร่อำลิ่ง กึ่งฝีมือ	-	๖.๗	๙๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๖)	-	๕.๑	๙๔.๙	๑๐๐.๐ (๙๙)	-	๖.๗	๙๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๕)
รวม	๙.๕	๘๓.๐	๙๖.๕	๑๐๐.๐ (๑๑๖)	๗.๘	๖๘.๑	๘.๕	๑๐๐.๐ (๖๖๖)	๖.๑	๘๕.๗	๘.๒	๑๐๐.๐ (๒๙๕)

โดยเหตุนี้หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการเปรียบเทียบจากปัจจุบันของหัวหน้าครัวเรือนและอาชีพของบิดา บิดาปรากฏว่าอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดระหว่างอาชีพของบุตรและบิดา กล่าวคือ บุตรที่เป็นเกษตรกรมักจะมีบิดาที่เป็นเกษตรกรเช่นเดียวกัน ตารางที่ ๑๔ แสดงให้เห็นถึงลักษณะการถือครองที่ดินของบุตรที่บิดาเป็นเกษตรกร การเป็นเจ้าของที่ดินและการเช่ามา หรือเป็นลูกจ้างในน่านนี้เห็นว่าเกษตรกรที่ทางเศรษฐกิจที่อาจช่วยให้เห็นฐานะทางสังคมได้ ปรากฏว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเกษตรกรร้อยละ ๗๘.๗ เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด ซึ่งแสดงว่าถึงแม้หัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้จะประกอบอาชีพเหมือนกับบิดา แต่ส่วนใหญ่กลับครอบครองที่ดิน

เนื่องจากความจำกัดของข้อมูล ทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบลักษณะการถือครองที่ดินระหว่างบุตรและบิดาได้ อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของหัวหน้าครัวเรือนเหล่านี้ไม่อยู่ในระดับที่ต่ำเกินไปนัก

ตารางที่ ๑๔ จำนวนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดิน	จำนวนร้อยละ
เป็นเจ้าของทั้งหมด	๗๘.๗
เป็นเจ้าของบางส่วน	๑๖.๕
ที่เช่า	๔.๘
รวม	๑๐๐.๐ (๒๖๕)